

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 14/2025-5

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], t. č. [REDACTED], [REDACTED], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Urtost/2/2024 z 24. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), porušenia zásady *ne bis in idem* podľa čl. 50 ods. 5 ústavy a podľa čl. 40 ods. 5 listiny, porušenia práva na osobnú slobodu a bezpečnosť zaručeného čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Žiada, aby ústavný súd potvrdil uznesenie Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4Ntc/21/2023-35 z 13. decembra 2023 a prepustil sťažovateľa na slobodu alebo aby vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ vykonáva trest odňatia slobody v rozsahu 2 555 dní na základe uznania právoplatného odsúdenia za tri trestné činy (ťažká krádež, lúpež, pokus nátlaku) rakúskymi súdmi. Koniec výkonu trestu pripadá na 21. október 2025. Sťažovateľ požiadal 25. októbra 2023 o podmienené prepustenie z výkonu trestu. So snúbenicou má dcéru, ktorú by spolu chceli spoločne vychovávať. Ako vyučený zvärač – zámočník má prísľub zamestnania v Spolkovej republike Nemecko.

3. Krajský súd uznesením z 13. decembra 2023 sťažovateľa podmienene prepustil z výkonu trestu a určil mu skúšobnú dobu 5 rokov. Po preskúmaní hodnotenia ústavu na výkon trestu odňatia slobody a vypočítaní sťažovateľa na nariadenom verejnom zasadnutí krajský súd konštatoval, že sťažovateľ z dôvodu absencie voľných pracovných pozícií nebol vo výkone trestu pracovne zaradený. Kontakt s rodinou udržiaval formou telefonovania a videonávštevami, pretože jeho priateľka, rodičia a sestra žijú v zahraničí. O nárokovú návštevu požiadal dvakrát, ale nebola realizovaná. Z hodnotenia ústavu okrem iného vyplýva, že u sťažovateľa prebieha proces adaptácie na nové podmienky výkonu trestu, počas ktorej neboli zaznamenané žiadne nedostatky. Evidujú u neho viaceré kladných záznamov. Preto krajský súd dal sťažovateľovi šancu zapojiť sa do riadneho života, najmä aby mohol vychovávať svoju dcéru spolu so svojou snúbenicou a rovnako aby sa mohol uchádzať o zamestnanie v prospech seba a svojej rodiny.

4. Na sťažnosť prokurátora najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil uznesenie krajského súdu a žiadosť sťažovateľa o podmienene prepustenie z výkonu trestu zamietol. Zdôraznil, že v hodnotení ústavu na výkon trestu odňatia slobody boli síce vyzdvihnuté pozitívne črty sťažovateľa, avšak ústav taktiež uviedol, že „v aktuálnej etape výkonu trestu odňatia slobody čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmienene prepustenie, neodporúča sa jeho podmienene prepustenie“. Najvyšší súd k tomu dodal, že sťažovateľ bol dosiaľ štyrikrát súdne trestaný, trestné činy, za ktoré vykonáva trest odňatia slobody, spáchal v skúšobnej dobe ustanovenej po skoršom podmienenom prepustení z výkonu trestu uloženého za obdobnú trestnú činnosť. Sťažovateľ v nedávnej minulosti žiadal o preradenie do výkonu trestu s nižším stupňom stráženia, pričom mu žiadosť bola zamietnutá pre nesplnenie materiálnej podmienky podľa § 9 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov spočívajúcej v plnení programu zaobchádzania. Podľa názoru najvyššieho súdu sa krajský súd s rekapitulovanými skutočnosťami nevysporiadal a poukázal len na kladnú časť hodnotenia ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Najvyšší súd nepovažoval za preukázané splnenie materiálnej podmienky, teda očakávania od odsúdeného, že v budúcnosti povedie riadny život. Neuveril sťažovateľovmu vyjadreniu, že sa zapojí do riadneho života, keďže tieto možnosti už sťažovateľ mal aj v predchádzajúcich obdobiach, napriek tomu sa dopúšťal závažnej trestnej činnosti.

III.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ kritizuje, že najvyšší súd nepripísal dostatočný význam hodnoteniu jeho správania zo strany ústavu na výkon trestu odňatia slobody, ale svoje rozhodnutie založil výlučne na trestnej minulosti sťažovateľa, teda na okolnostiach, ktoré predchádzali jeho odsúdeniu a nástupu do výkonu trestu odňatia slobody. Na svojej kriminálnej minulosti už nemôže nič zmeniť. Prihliadanie na ňu predstavuje porušenie zásady *ne bis in idem*.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd konštatuje, že toto ustanovenie dohovoru sa na prípad sťažovateľa *ratione materiae* neaplikuje, keďže v konaní o žiadosti o podmienene prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody sa nerozhoduje o „trestnom

obvinení“ a ani o „občianskych právach alebo záväzkoch“ sťažovateľa v zmysle čl. 6 dohovoru (pozri rozhodnutie o neprijateľnosti vo veci H. A. proti Rakúsku zo 7. 5. 1990, sťažnosť č. 16266/90). Z tohto vyplýva, že v danom prípade nejde o typ súdneho konania spadajúceho pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru podaním ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, v dôsledku čoho absentuje vecná súvislosť medzi namietaným porušením práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

7. Pokiaľ ide o ostatné referenčné práva označené sťažovateľom, ústavný súd v prvom rade podčiarkuje, že pri posúdení napadnutého uznesenia nie je jeho úlohou preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie, a ani odpovedať na otázku, či malo byť žiadosti sťažovateľa o podmieňané prepustenie vyhovené. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd so skutkovými okolnosťami sťažovateľovej veci vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či má ním zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem ústavnoprávne akceptovateľný charakter, teda či nie je výsledkom zjavného právneho omylu.

8. Z ústavy nevyplýva právo na to, aby bolo vyhovené návrhu odsúdeného na podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Posúdenie splnenia zákonných podmienok je na úvahe súdu (II. ÚS 222/2019), pričom z § 66 Trestného zákona vyplývajú okrem formálnej (tá je v okolnostiach veci nesporná) aj viaceré materiálne a vzájomné súvisiace podmienky podmieňaného prepustenia: (i) odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a (ii) možno očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Pri rozhodovaní o podmieňanom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na zaradenia odsúdeného do výkonu trestu.

9. Z napadnutého uznesenia je zrejmé, že okolnosťou, pre ktorú najvyšší súd nepovažoval za splnené dôvody podmieňaného prepustenia sťažovateľa, je aj to, že sťažovateľovi už bol za obdobnú trestnú činnosť, za ktorú mu bol uložený vykonávaný trest, uložený trest odňatia slobody, z výkonu ktorého bol skôr podmieňane prepustený, pričom v skúšobnej sa dopustil ďalšieho trestného činu. Ústavný súd súhlasí so sťažovateľom (namietané porušenie zásady *ne bis in idem*), že predpoklad vedenia riadneho života v budúcnosti nemôže byť založený výlučne na trestnej minulosti konkrétneho jednotlivca (napr. I. ÚS 250/2023). Najvyšší súd však zamietnutie sťažovateľovej žiadosti nezaložil len na odkaze na jeho trestnú minulosť. Prepojil ju s hodnotením ústavu na výkon trestu odňatia slobody, ktorý konštatoval len čiastočné plnenie podmienok na podmieňané prepustenie a vo výsledku ho neodporučil (citácia v bode 4). Rovnako zdôraznil sťažovateľom nerozporovanú skutočnosť, že počas výkonu trestu odňatia slobody neplnil program zaobchádzanie natoľko, aby bolo možné vyhovieť jeho nedávnej žiadosti o preradenie do výkonu trestu s nižším stupňom stráženia. Je teda zjavné, že najvyšší súd na prognózu sťažovateľovho vedenia riadneho života v budúcnosti nazeral komplexne, nielen so selektívnym zameraním na trestnú minulosť. Úvaha najvyššieho súdu preto nekolидуje ústavne neudržateľným spôsobom s podmienkami, pre ktoré nemožno sťažovateľa prepustiť z výkonu trestu odňatia slobody tak, ako ich stanovuje § 66 Trestného zákona. Nemožno teda uvažovať o zjavnom právnom omyle pri výklade a uplatnení § 66 Trestného zákona v sťažovateľovej veci.

10. Záver najvyššieho súdu je výsledkom ústavne súladného uplatnenia Trestného zákona. Najvyšší súd prihliadal aj na okolnosti v prospech sťažovateľa, ktoré konfrontoval s negatívnymi

okolnosťami. Preto je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

11. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľom v nej formulovanými (zrušenie napadnutého uznesenia, prepustenie na slobodu, vrátenie veci na ďalšie konanie), ako aj odstraňovaním nedostatku kvalifikovaného právneho zastúpenia sťažovateľa.

12. V závere ústavný súd dodáva, že odmietajúci výrok tohto uznesenia nepredstavuje prekážku opätovnej žiadosti sťažovateľa o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, pri rozhodovaní o ktorej sú všeobecné súdy povinné vyhodnocovať zákonné podmienky podmieneného prepustenia v prostredí vyvíjajúcich sa dispozícií sťažovateľa na preukázanie pripravenosti viesť riadny život, ako aj so zohľadnením princípov restoratívnej justície, berúc pritom do úvahy povahu trestnej činnosti páchanej sťažovateľom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2025

Robert Šorl
predseda senátu